

SWAP-sti med løse søer og mælkekopper.

Byg nok farestier

Farestier: Farestien er den dyreste stiplads i et sohold. At have for mange er dyrt. At have for få svarer til at tilså for meget jord uden at kunne høste alt kornet ordentligt.

Faktaboks

- Søer skal gå løse indtil syv dage før faring.
- Søer skal i farestald tre dage før forventet faring (dansk særløvgivning).
- 95 % af søerne farer +/- tre dage i forhold til forventet faring.

Af Michael Groes Christiansen

De nuværende farestier med en farestibøjle kaldes kassestier. De koster mellem 25.000 til 30.000 kr./stykket.

En plads i drægtighedsstalden koster i gennemsnit ca. 7.400 kr./stiplads. Det er altså ca. 3,5 til 4 gange dyrere at have en so gående i farestalden end i drægtighedsstalden, men også en meget forsimplet beregning. I farestalden går der ca. 13 patergrise sammen med soen i 70 til 82 pct. af tiden. Hvis man tager dem med i regnestykket, kan alternativet beregnes til ca. 25.000 kr. via $13 \cdot 1.800$ kr. alternative

smågrisepladser $\cdot 0,75 + 7.400$ kr. pr. soplads i drægtighedsstalden.

Strategiske overvejelser omkring typen af nye farestier

I 2020 kommer der måske en ny lovgivning, som medfører, at alle fremtidige farestier skal være til løsdrift. En SWAP-løsdrift-faresti (Sow Welfare and Piglet Protection) er omkring 5.000 til 8.000 kr./faresti dyre- end en kassesti. Overgangsendringen for eksisterende farestalde bliver formentlig som med løsdrift i løbestalden, det vil sige, eksisterende kasse-

stier må bruges 20 år frem. Ejere bør tage bestik af situationen nu. Hvis man indenfor en kort årrække kan se, at so-lokaliteten nok får brug for flere farestier, og man som svineproducent ikke er interesseret i at producere specialgrise/hjertegrise, bør investering i ekstra farestier måske fremskyndes lidt.

Fastlås procent ammesøer

Et soanlæg dimensioneres oftest til et bestemt holddriftssystem og ud fra en given effektivitet. Typisk vil antal faringer pr. hold og ammesøer pr. hold være fastlåst. Med et stigende antal levendefødte skal soen enten ligge

med flere grise efter kuldudjævning, eller også skal der laves flere ammesøer. Plads til flere ammesøer pr. hold kan kun hentes ved færre faringer pr. hold eller lavere fravænningsalder. Det første vil man som svineproducent gerne undgå så lang tid som muligt, fordi det giver færre årssøer. Mange besætninger kan heller ikke nedsætte fravænningsalderen, fordi den så ville blive for lav i forhold til lovgivningen.

Konklusionen på overstående er, at antallet af ammesøer pr. hold gerne skulle kunne holde en årrække.

Dimensioner med få grise ved soen ved kuldudjævning

14 og 16 grise ved soen efter kuldudjævning med eller uden mælkekopper lader til at være det maksimale, det kan anbefales at gå op på.

Ved et nybyggeri skal der dimensioneres med væsentligt færre grise ved soen ved kuldudjævning, end det maksimalt anbefales fra Seges.

En soejendom kan ikke fremtidssikres i 25 år, men hvis følgende principper anvendes, kan den fremtidssikres i 25 år uden de store økonomiske tab til følge.

Økonomiske modelberegninger viser, at kuldudjævning til mellem 12 til 14 grise ved soen stort set giver samme økonomi i et anlæg, som har teoretisk mu-

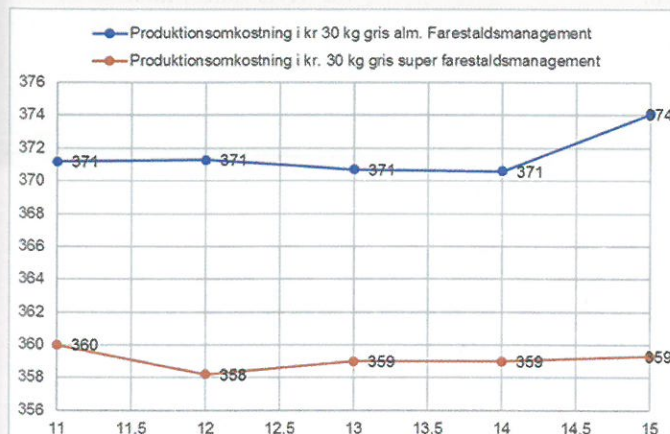
lighed for at tilpasse antallet af farestier til det ønskede antal grise ved kuldudjævning (figur 1). Mange besætninger uden mælkekopper kuldudjævner i dag til ca. 14 grise ved soen. Dette giver behov for ca. 25 pct. ammesøer pr. hold. Uden mælkekopper anbefales det ikke p.t. at gå højere op. Hvis der investeres i mælkekopper, kan der ligges ca. 16 grise til soen ved kuldudjævning svarende til kun 9 pct. ammesøer.

Ammesøer pr. hold i dag ved ny dimensionering

Der regnes med 18 levendefødte og 3 pct. døde inden kuldudjævning, det vil sige der er 17,46 grise tilbage, når der skal kuldudjævnes. Hvis man dimensionerer efter kun 12 grise ved soen efter kuldudjævning, skal der bruges 45 pct. ammesøer pr. hold. Med ca. 0,3 flere levendefødte årligt i avlsfremgang $\cdot 0,97$ vil der årligt skulle ligges ca. 0,2 flere grise til en so ved kuldudjævning, da de 0,3 ekstra skal fordeles både på færende søer og de ammesøer, der er dimensioneret til.

Hvis 14 er det maksimale antal grise ved soen uden kopper, er farestalden fremtidssikret i ca. 10 år.

Efter de 10 år er gået, er der måske kun 15 års levetid tilbage på so-lokaliteten. Her kan der investeres i mælkekopper (figur 2), så hentes der yderligere 10

Figur 1: Økonomi ved Kuldudjævning til 12 til 14 grise.

3

Gode råd

Byg flere stier end behovet.

- Byg flere farestier end minimumsbehovet.
- Overvej at bygge specielle farestier til ammesøerne. Det kan spare farestier.
- Fremtidssikre dit anlæg ca. 7 til 10 år frem ved at dimensionere grise ved soen 1,5 til 2 grise under maksimalt antal.

år uden ændringer i faringer pr. hold. I de sidste 5 til 8 år af so-lokalitetens levetid kan en gradvis nedtrapning af faringer pr. hold overvejes.

Mange farestier sparer farestier

Hidtil har det været sådan, at der ved dimensionering af farestalde i en sektion skulle være plads til både de færende søer og ammesøer på holdet. Summen af disse blev ved ugedrift ganget med fem hold i farestalden. Når behovet for ammesøer bliver stort, er det økonomisk bedre at bygge specielle ammesøsektioner.

5 farehold + ammesø hold = $(100+45) \cdot 5 = 725$ farestier
5 farehold á 100, men kun 4 ammesøhold á 45 søer giver et behov for 680 farestier.

9 farestier i stedet for 5 løber maksimalt op i ca. 250.000 kr. i ekstra omkostninger til sektionering, men der spares ca. 1,2 mio. kr. i færre farestier.

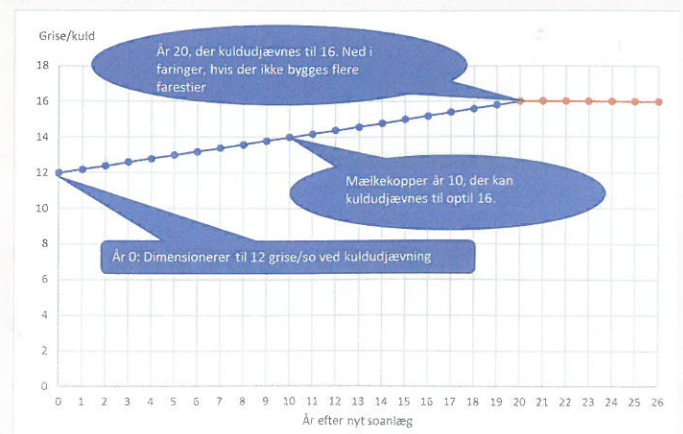
Blå Bog

Michael Groes Christiansen

er seniorkonsulent i Erhvervsøkonomi, Seges Svineproduktion.

Hvis man i dag bygger 14 lige store farestier med ugedrift, kan man senere omlægge til halv ugedrift, og via de mange farestier fortsat have sektioneret farestaldsdrift, men vil på grund af færre dage til rådighed fra fravæning til næste faring have plads til flere ammesøer.

Figur 2: Kuldudjævning over tid.